

Дайджест-повідомлень з питань інформаційної безпеки

Зростання активності хакерів в Україні у 2022 р.

Держспецзв'язку оприлюднив (12.07.2022) звіт за результатами роботи Системи виявлення вразливостей та реагування на кіберінциденти у II кварталі 2022 року.

Загалом було опрацьовано 19 млрд. подій, зібраних за допомогою засобів моніторингу, аналізу та передання телеметричної інформації про кіберінциденти та кібератаки. Кількість зареєстрованих та опрацьованих кіберінцидентів зросла до 64.

Основною метою хакерів є кібершпionаж, порушення доступності державних інформаційних сервісів та навіть знищення інформаційних систем за допомогою програм-вайперів.

У II кварталі 2022 року зафіксовано істотне зростання активності хакерських груп щодо розповсюдження шкідливого програмного забезпечення; серед якого є як програми, що викрадають дані, так і ті, які спрямовані на знищення даних. Порівняно з I кварталом 2022 року, кількість подій інформаційної безпеки (ІБ) у категорії “Шкідливий програмний код” зросла на 38 %.

Водночас кількість критичних подій ІБ, джерелом яких є ІР-адреси Росії, знизилась у 8,5 разів. Це пов'язано передусім із тим, що постачальники електронних комунікаційних мереж і послуг, які забезпечують доступ до Інтернету, заблокували ІР-адреси, які використовує РФ. Саме з цих ІР-адрес здійснювали кібератаки на українські інформаційні ресурси, розповсюджували фейкову інформацію, що стосується дискредитації державних органів під час російсько-української війни.

Більшість кіберінцидентів пов'язана з хакерськими угрупованнями, що фінансуються урядом РФ.

Актуальні хакерські угруповання, які атакували інформаційні ресурси України:

- UAC-0010 (Gamaredon, Armageddon, PrimitiveBear)
- UAC-0056 (Lorec53, SaintBear, GraphSteal, GrimPlant)
- UAC-0028 (APT28, Fancy Bear, Iron Twilight, Sednit)
- UAC-0098
- UAC-0082, UAC-0113

У II кварталі 2022 року основною мішенню хакерів із РФ були українські ЗМІ, Уряд та місцеві органи влади.

Джерело: URL: <https://news.dtki.ua/society/community/77360-v-ukrayini-zroslo-aktivnist-xakeriv-shhodo-posirennya-skidlivogo-pz>

* * * * *

У соцмережах активізувалися шахраї, які виманюють дані платіжних карток

Урядова команда реагування на комп'ютерні надзвичайні події України CERT-UA, яка діє при Держспецзв'язку, попереджає (15.07.2022) про онлайн-шахрайство з використанням тематики “грошової компенсації”.

У соціальній мережі Facebook виявлено низку шахрайських сторінок, що містять посилання на так званій “Єдиний Компенсаційний Центр Повернення Невиплачених Грошових Коштів”. На згаданому ресурсі пропонують надати персональну інформацію та здійснити додатковий платіж. У разі виконання зазначених вимог дані платіжної картки буде скомпрометовано.

Шахрайська активність має систематичний характер і відстежується за ідентифікатором UAC-0100.

Завжди дотримуйтеся правил фінансової та кібергігієни:

1. Ніколи не вводьте реквізитів платіжних карток на незнайомих та підозрілих вебсайтах. Налаштуйте контроль руху коштів: підключіть SMS-інформування, установіть ліміти на операції.

2. Якщо дані платіжної картки помилково введено на шахрайському вебсайті – негайно заблокуйте картку за допомогою мобільного застосунку, гарячої лінії банку (телефон зазначено на звороті картки) або через Інтернет-банкінг.

3. Використовуйте надійні паролі, двофакторну автентифікацію, антивірусні програми та дотримуйтеся інших порад із кібербезпеки.

Наніше шахраї намагалися викрасти дані платіжних карток, використовуючи тематику грошової допомоги від ООН (деталі – URL: <https://cert.gov.ua/article/761668>).

Джерело: URL: <https://cip.gov.ua/ua/news/u-socmerezkhakh-aktivizualisya-shakhrayi-yaki-vimanyuyut-dani-platizhnikh-kartok>

* * * * *

Зафіксовані кібератаки, спрямовані на отримання доступу до облікових записів Telegram

Про це повідомляє (05.04.2022) Урядова команда реагування на комп'ютерні надзвичайні події України CERT-UA, яка діє при Держспецзв'язку, та Кіберполіція України.

Злочинці розповсюджували серед громадян України повідомлення зі шкідливим посиланнями на начебто веб-сайт Telegram, щоб отримати несанкціонований доступ до облікових записів, зокрема і з можливістю перехоплення одноразового коду з SMS.

У результаті подібних атак зловмисники викрадають дані сесії, перелік контактів та історії листування в Telegram.

Українські кіберфахівці заблокували хостинг, з якого велися атаки, однак зловмисники “переїжджають” на хостинги РФ.

Будьте пильними та у жодному разі не переходьте за підозрілими посиланнями. Також необхідно встановити додатковий пароль для двоетапної автентифікації в Telegram (разом із кодом, що надходить в SMS).

Додатково необхідно у налаштуваннях Telegram завершити усі сеанси, крім поточного.

У разі отримання подібних повідомлень потрібно терміново інформувати суб'єкти забезпечення кібербезпеки України – CERT-UA та Кіберполіцію – з метою вжиття невідкладних заходів з блокування шкідливих вебресурсів (деталі – URL: <https://cert.gov.ua/article/39253>).

Також CERT-UA повідомляє (URL: <https://news.dtki.ua/society/community/75208>), що наразі спостерігаються масові розсилки шкідливого програмного забезпечення на імейли працівників державних органів та громадян України: “Було виявлено розсилання е-листів з ящика jowhar@xintongwood.club з темою листа “Лист”, у якому міститься вкладення “лист справедливості.xlsx”, який при відкритті завантажує шкідливе програмне забезпечення FormBook. Вказаний файл уперше був помічений ще 28 лютого 2022 року”

В урядовій команді реагування на комп'ютерні надзвичайні події України просять усіх, хто отримував або відкривав зазначений лист, негайно повідомити це поштою cert@cert.gov.ua.

“Радимо заблокувати з ваших мереж доступ до перерахованих в ІОС IP-адрес та доменів”, – ідеться в повідомленні.

Джерело: URL: <https://cip.gov.ua/ua/news/please-be-careful-cyber-attacks-aimed-at-gaining-access-to-telegram-accounts-were-detected>

* * * * *

Перспективи в оцінюванні якості результатів наукових досліджень

У січні 2022 року міжнародна Асамблея стейкхолдерів (у науковій та освітній діяльності – державні та приватні суб'єкти, що мають інтерес у підвищенні якості результатів наукової роботи), у яку увійшло понад 350 університетів з більш ніж 40 країн, зокрема й Україна, та представників Європейської асоціації університетів (EUA), Science Europe та Європейської Комісії, підготувала й ухвалила Угоду про реформування оцінювання наукових досліджень.

8 липня остаточну версію Угоди було представлено та узгоджено на Асамблеї.

Ідеї у змінах в оцінюванні наукових досліджень передбачають:

– *перша, головна ідея* – оцінювання робіт вченого щодо результатів наукових досліджень та представлення їх у статтях, має концентруватися на якості, а не на формальних, кількісних показниках. Угода пропонує відмовитися від використання таких стандартних засобів оцінки рівня результатів робіт вченого, як *індекс Гірша* (“h-index” – кількість публікацій вченого на число цитувань цих публікацій) та *імпаکت-фактор популярності журналів* (визначається співвідношенням між кількістю посилань за 3 роки на кількість статей журналу, опублікованих за два попередні роки; тобто, скільки разів статті, написані даним автором, були процитовані в роботах інших авторів), а також інших показників, які не відбивають якості конкретного дослідження.

Пропонується орієнтуватися насамперед на *peer review*. Термін *peer review* (з англ. – “експертна оцінка”) передбачає не просто оцінку дослідження людьми, котрі вважаються спеціалістами в певній сфері. “Експертна оцінка”, де є людський фактор, залежить не лише від знань та поглядів спеціалістів, а й від дуже суб'єктивних речей, починаючи від особистих стосунків і стійкості корупційних факторів. Це потребує певних процедур відбору експертів з числа спеціалістів та забезпечення незалежності і неупередженості адекватного оцінювання. При цьому, оцінювати наукові дослідження повинні не чиновники-керівники, а безпосередньо провідні науковці у відповідній галузі знань;

– *друга ідея, без якої неможлива перша*, – нетерпимість до плагіату. Зараз немає юридичних інструментів, які б дозволили боротися з плагіатом, за виключенням випадків звернення до суду.

Так в Україні, зокрема, Закон про освіту не передбачає жодних процедур офіційного розгляду плагіату за межами навчальних або наукових закладів та санкцій для порушників принципів академічної доброчесності, за винятком ситуацій, коли такі санкції можливо будуть ініційовані Педагогічною чи Вченою радою закладу освіти чи науки, що є малореальним. Закон взагалі не визначає можливість офіційного виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності для людей, котрі не причетні до наукових закладів. Існуючі численні законопроекти, які нібито спрямовані на формування академічної доброчесності, не містять конкретних засобів (інструментів) вирішення основної проблеми української освітньої та наукової сфери – засадничої недоброчесності в оцінках та рішеннях.

Щодо звернення до суду, то вимога судового рішення для встановлення факту плагіату має трактуватись як маніпуляція та підтримка недоброчесності. Тому потрібно змінювати принципи оцінювання та розробляти Порядок відбору доброчесних експертів;

– *третья ідея* – оцінка наукових досліджень має застосовуватися для всіх цілей. Це визначає те, що оцінка включає відомості щодо обґрунтування фінансування досліджень, звітності за використання державних коштів, прийняття рішень у визначенні пріоритетів досліджень та впровадження стратегій розвитку наукових досліджень для всіх, хто приймає відповідні рішення, в тому числі грантодавців і організацій, які присуджують премії та нагороди за діяльність у науковій сфері;

– *четверта ідея* – потрібно забезпечити свободу наукових досліджень та автономію дослідницьких організацій. Мається на увазі кілька аспектів. Свобода у виборі тематики та методів досліджень. Потреба у визнанні та підтримці результатів досліджень, які не мають визнання у теперішній час, але збагачують знання та потенційно матимуть вплив на розвиток знань, науки, людства. Свобода різноманітності дослідницької діяльності.

Міжнародний документ пропонує уникати ранжування дослідницьких організацій у процесі оцінювання наукових досліджень.

Джерела: - Процесс достижения соглашения о реформировании оценки исследований.

URL: https://ec.europa.eu/info/news/process-towards-agreement-reforming-research-assessment-2022-jan-18_en

- The Agreement on Reforming Research Assessment is now final (Угода про реформування оцінки наукових досліджень). URL: <https://www.scienc eeurope.org/news/rra-agreement-final>

- В Україні по-новому оцінюватимуть якість наукових досліджень. – 02.8.2022.
URL: <https://zn.ua/ukr/UKRAINE/v-ukrajini-po-novomu-otsinjuvatimut-jakist-naukovikh-doslidzhen.html>

* * * * *